

існування СРСР, декларативний характер постанов партійних з'їздів, пленумів на тлі активної розбудови опозиційних українських громадсько-політичних інституцій, значно ускладнили міжнародні відносини, особливо у прикордонних західноукраїнських областях.

Проте, вибираючи між комуністичним минулим, із всіма його недоліками, та демократичними цінностями, які пропагували національно-державницькі політичні сили, національні меншини зробили свій вибір на користь побудови незалежної Української держави – гаранта задоволення їх культурно-освітніх потреб, захисника та виразника їх прав та інтересів.

Список використаних джерел

1. Завжди залишатися людиною // Віче. – 1989. – № 11. – С. 6.
2. ЦДАГО України. – Ф. 271. – Оп. 2. – Спр. 7.
3. Там само. – Спр. 5.
4. Голубець М. Народний Рух України: Львівщина. Рік перший / М. Голубець. – Л.: ПОЛІІ, 1998. – 31 с.
5. Головаха Є. Чинники національної толерантності в Україні / Є. Головаха, Н. Паніна // Етнічні меншини східної та центральної Європи: компаративний аналіз становища та перспектив розвитку / [відп. за випуск К. Г. Кейданський]. – К.: Інтел, 1994. – 206 с.
6. Звернення представників національних меншостей до громадян УРСР // Віче. – 1989. – № 10. – С. 1.
7. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 11. – Спр. 2051.
8. Там само. – Ф. 271. – Оп. 2. – Спр. 23.
9. Мишанич О. “Енциклопедія Подкарпатської Русі” і що за нею? / О. Мишанич. – К.: Стило, 2002. – 36 с.
10. Музиченко Я. Русинська пастка / Я. Музиченко // Україна молода. – 2007. – 21 квітня. – С. 9.
11. Дашкевич Я. Етнічні псевдомешини в Україні / Я. Дашкевич // Етнічні меншини східної та центральної Європи: компаративний аналіз становища та перспектив розвитку / [відп. за випуск К. Г. Кейданський]. – К.: Інтел, 1994. – 206 с.
12. Зімон Г. На шляху від радянської системи до національно-державного устрою: інтеграція чи розпад? / Г. Зімон // Етнічні меншини східної та центральної Європи: компаративний аналіз становища та перспектив розвитку / [відп. за випуск К. Г. Кейданський]. – К.: Інтел, 1994. – 206 с.

References

1. Zavzhdy zalyshatysya ljudynou // Viche. – 1989. – № 11. – S. 6.
2. CDAGO Ukrai'ny. – F. 271. – Op. 2. – Spr. 7.
3. Tam samo. – Spr. 5.
4. Golubec' M. Narodnyj Ruh Ukrai'ny: L'vivshhyna. Rik pershyj / M. Golubec'. – L.: POLLI, 1998. – 31 s.
5. Golovaha Je. Chynnyky nacional'noi' tolerantnosti v Ukrai'ni / Je. Golovaha, N. Panina // Etnichni menshyny shidnoi' ta central'noi' Jevropy: komparatyvnyj analiz stanovyssha ta perspektiv rozvytku / [vidp. za vypusk K. G. Kejdans'kyj]. – K.: Intel, 1994. – 206 s.
6. Zvernennja predstavnykiv nacional'nyh menshostej do gromadjan URSR // Viche. – 1989. – № 10. – S. 1.
7. CDAGO Ukrai'ny. – F. 1. – Op. 11. – Spr. 2051.
8. Tam samo. – F. 271. – Op. 2. – Spr. 23.
9. Myshanych O. “Encyklopedija Podkarpatskoj Rusy” i shho za neju? / O. Myshanych. – K.: Stylos, 2002. – 36 s.
10. Muzychenko Ja. Rusyns'ka pastka / Ja. Muzychenko // Ukrai'na moloda. – 2007. – 21 kvitnja. – S. 9.
11. Dashkevych Ja. Etnichni psevdomenshyny v Ukrai'ni / Ja. Dashkevych // Etnichni menshyny shidnoi' ta central'noi' Jevropy: komparatyvnyj analiz stanovyssha ta perspektiv rozvytku / [vidp. za vypusk K. G. Kejdans'kyj]. – K.: Intel, 1994. – 206 s.
12. Zimon G. Na shljahu vid radjans'koi' systemy do nacional'no-derzhavnogo ustroju: integracija chy rozpad? / G. Zimon // Etnichni menshyny shidnoi' ta central'noi' Jevropy: komparatyvnyj analiz stanovyssha ta perspektiv rozvytku / [vidp. za vypusk K. G. Kejdans'kyj]. – K.: Intel, 1994. – 206 s.

Muravskiy O. I., Candidate of Historical Sciences, Scientific Secretary, Institute of Ukrainian them I. Kryp'yakevicha NAS of Ukraine (Ukraine, Lviv), oleg-muravskiy@ukr.net

Feature of international relations in western of Ukraine in a period “perestroika”

The analyzed separate problems in international relations in the western areas of Ukraine in a period “publicity”, “perestroika” and “democratization” (1985–1991). Reasons of destabilization of international relations are certain in separate of region, and also attitude of Ukrainian public-political organizations toward the idea of autonomy of Zakarpattia, that was propagandized by Hungarian, Romanian nationalistic forces and Ruthenians. It is marked that the Ukrainian state avouched for ethnic minorities identical with title people rights and democratic freedoms, from what Ruthenian and Hungarian motion continued the existence though, however in considerably more modest scales. It is marked that formalism in-process party-state government bodies in recent year existence of the USSR on a background active development of the opposition Ukrainian public-political institutes and societies national less, considerably complicated international relations especially in frontier western areas of Ukraine.

Keywords: international relations, Alteration, national and cultural societies, western areas of Ukraine.

Муравський О. І., кандидат історических наук, учений секретарь, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Україна, Львів), oleg-muravskiy@ukr.net

Особенности межнациональных отношений в западных областях УССР в период перестройки

Проанализированы отдельные проблемы в межнациональных отношениях в западных областях УССР в период “гласности”, “перестройки” и “демократизации” (1985–1991). Определены причины дестабилизации межнациональных отношений в отдельных областях региона, а также отношение украинских общественно-политических организаций к идее автономии Закарпатья, которую пропагандировали венгерские, румынские националистические силы и русины. Отмечено, что Украинское государство гарантировало этническим меньшинствам одинаковые с титульным народом права и демократические свободы, из-за чего русинское и венгерское движение хотя и продолжило свое существование, однако в значительно более скромных масштабах. Отмечено, что формализм в работе органов партийно-государственной власти в последние годы существования СССР на фоне активного развития оппозиционных украинских общественно-политических институций и обществ национальных меньшинств, значительно усложнили межнациональные отношения, особенно в пограничных западноукраинских областях.

Ключевые слова: межнациональные отношения, перестройка, национально-культурные общества, западные области УССР.

* * *

УДК 94(477)

Яремчук Ю. М.
здобувач, Центр дослідження українсько-польських відносин Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Україна, Львів), oleg-muravskiy@ukr.net

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР ЛЬВОВА У 1960–1980-Х РР.: ПРИЧИНИ ТРАНСФОРМАЦІЇ, ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ

Проаналізовано особливості формування соціально-культурного простору Львова у другій половині ХХ ст. Відзначено, що при формуванні зовнішнього простору міста велике значення має його архітектурно-художнє оформлення. Саме у 1960–1980-х рр. у Львові “виростили” нові житлові масиви з об'єктами різного соціально-побутового та соціально-культурного призначення – лікарні, школи, дитсадки, кінотеатри, магазини, ресторани, театри, вищі навчальні заклади, санаторно-курортні комплекси всесоюзного та республіканського значення тощо. Відзначено поліпшення технічного оснащення торговельних підприємств, поглиблення спеціалізації роздрібної мережі, впровадження нових форм обслуговування. Наголошено на недоліках в організації роботи цих закладів і установ, прорахунках центральних та місцевих органів влади у їх просторовому розміщенні, обсягах капіталовкладень у будівництво об'єктів культури та побуту.

Ключові слова: міське середовище, заклади соціально-культурного призначення, урбанізація.

Міське середовище – це не тільки сфера, яка забезпечує фізичне існування жителів, а насамперед інструмент комплексного естетичного виховання мешканців міста. Міське середовище повинно

максимально враховувати запити і потреби індивідуумів та окремих соціальних груп, що дозволяє кожному жителю домогтися духовного збагачення [1, с. 3].

У 1950–х – першій половині 1960–х рр. будівництву закладів соціально–побутового та соціально–культурного значення місцева влада практично не приділяла жодної уваги. Надзвичайно мало лікарень, санаторіїв, шкіл, закладів громадського харчування було закладено й у генплані Львова. Проте, згодом, ситуація кардинально змінилася, що пов'язано з численним наріканнями мешканців міста.

Стаття присвячена малодослідженій проблемі, окремі аспекти якої відображені істориками, етнологами, здебільшого, у контексті значно ширших тем. Її джерельну основу становлять архівні матеріали (Державний архів Львівської області), спогади сучасників подій, матеріали періодичної преси (“Вільна Україна”, “Львовская Правда” та ін.). Основна мета розвідки – визначити специфіку соціально–побутового та соціально–культурного простору Львова у другій половині ХХ ст.

Насамперед відзначимо, що у 1975 р. у центральній частині Львова створено державний історико–архітектурний заповідник (120 га). Заповідник охоплював територію давньоруського Львова та середмістя з історичною площею Ринок, до якої прилягали одинадцять вулиць, що зберегли особливості планувальної системи та забудови середньовічного містобудування. На території заповідника знаходилося бл. тисячі споруд. Проте, як відзначали сучасники, “саме в межах заповідника майже на кожному кроці стаєш свідком упущень, безгосподарності, непорозумінь. Так, дивує розташування авто зупинок поруч з видатними архітектурними спорудами – Кафедральним костелом та каплицею Боїмів, біля міського арсеналу. На історичній площі Ринок і прилеглих вуличках не зрозуміло як виникають комісійні магазини, де торгують транзисторними приймачами” [2, с. 4].

Нарікання фахівців викликали також ремонтні роботи на окремих будинках, оскільки реставрація кожної споруди вимагала індивідуального підходу, творчого використання досвіду [2, с. 4]. Науковці відзначали, що замість реставрації окремих споруд було б доцільніше перейти до комплексної квартальної реконструкції території заповідника з одночасним наданням історичним спорудам нових соціально–культурних функцій. Мабуть не варто акцентувати увагу на тому, що чимало споруд змінили своє цільове призначення. Для прикладу: у Пороховій вежі розмістився Будинок архітектора, у Домініканському костелі – Музей історії релігії та атеїзму, Онуфріївському монастирі, де поховано першодрукаря Івана Федорова – Музей книгодрукування тощо [2, с. 4].

У цей період активно розбудовувалися околиці Львова, де відповідно до проектів Львівського філіалу інституту “Діпромід” створювалися нові житлові та промислові райони. Житлові квартали споруджувалися в південному, західному і північному планувальних районах. У нових районах міста зводилися також об'єкти соціального та культурного призначення.

Обсяг капіталовкладень у будівництво об'єктів культури упродовж досліджуваного періоду перевищував мільйон карбованців [3, с. 3]. “І там де були покривлені, понурі будиночки, тепер оці великі, націлені вгору корпуси Львівського політехнічного інституту. Тут настільки гарно, що навіть коли запізнюється тролейбус, не так уже й нарікаєш – важко відірвати око від масиву корпусів. Що виблискують склом”, – писала “Вільна Україна” [3, с. 3].

Заклади соціально–побутового та соціально–культурного характеру у 1970–х рр. масово з'являлися у районах міста. Лише в Ленінському районі Львова нараховувалося чотири вищі навчальні заклади. “Виросли” Варшавський, Димитровський житлові масиви з соціально–культурними об'єктами різного призначення – школами, дитсадками, магазинами тощо.

Передусім влада подбала про будівництво лікарень. З метою виконання розробленої на 1969–1975 роки конкретної програми будівництва і розширення лікувально–профілактичних закладів, поліпшення лікувально–профілактичної допомоги населенню, у Львові було значно розширено мережу лікувальних закладів.

Уже наприкінці 1970–х рр. відкрито нову поліклініку на вулиці Терешкової, розраховану на 1600 відвідувань на день. Така ж споруджувалася на вулиці Промисловій. Водночас на вулиці Артема “стала до ладу” поліклініка на 2000 відвідувань. Мешканців північного житлового району обслуговувала лікарня на 1000 ліжок. У цей період завершувалося будівництво медичного закладу на вулиці Дністровській (включала лікарню і поліклініку). Ще одну лікарню на 1000 ліжок спроектовано для жителів південно–східної частини міста. Місцевою владою також побудовано госпіталь для інвалідів війни у Винниках [4, с. 4].

30 грудня 1983 р. здано в експлуатацію нову дитячу поліклініку в Сихівському масиві. Крім педіатричного, тут був хірургічний, стоматологічний, рентгенодіагностичний відділи. Організовувалося водолікування, проводився підводний масаж. Було два лікувально–плавальні басейни. Значна увага приділялася не лише лікуванню дітей, а й профілактичним заходам щодо забезпечення здорового росту і формування їх організму, для чого було споруджено спеціальні відділення [5, с. 2].

Будівництво мережі лікувальних закладів було надзвичайно для львів'ян. Зокрема до 1979 року район Нового Львова не мав медичного закладу, а через віддаленість 9–ї лікарні обслуговування цього району було незручним. Тому поряд з будівництвом житлового масиву, в південній околиці Львова збудована 8–ма міська клінічна лікарня на 300 ліжок. Проект лікарні було розроблено у Львівському філіалі “Діпромід”, а будівництво здійснив трест “Львівжитлобуд”. На спорудження лікарні держава виділила понад мільйон карбованців [6, с. 2].

Значні кошти центральні органи влади у 1970–х рр. виділяли на спорудження нових санаторно–курортних комплексів у здравницях всесоюзного та республіканського значення. Про масштаби санаторно–курортного будівництва свідчить приклад Львівської області. Тільки у 1970 р. здано в експлуатацію новий спальний корпус на 230 ліжок у будинку відпочинку

“Львів” (сьогодні – Брюховичі) [7, с. 2]. У “Львові” могли відпочивати бл. 900 осіб. У Брюховичах була ще одна профспілкова здравниця, також спеціалізована – будинок відпочинку ім. Б. Хмельницького, де могли “поправити здоров’я” одночасно понад 300 матерів і дітей.

Проте, як слушно відзначали сучасники, “продуктова торгівля і громадське харчування в тій частині Брюховичів, що прилягає до територій будинків відпочинку, потребує реорганізації... Справді, хіба можна вважати нормальним становище, коли поруч з головним входом у будинок відпочинку “Львів” і напроти нього розміщені павільйони “Сосиски помисливськи” і “Бутербродна” – шинкові заклади з сорокаградусним напоєм?” [8, с. 4]. Загалом, тільки упродовж дев’ятої п’ятирічки на спорудженні санаторно–курортних об’єктів Львівщини було освоєно 43,6 млн. крб. [7, с. 2].

Загалом, тільки за три з половиною роки дев’ятої п’ятирічки будівельники Львівщини здали в експлуатацію 1 млн. 237 тис. кв. м. житла, шкіл на 30,600 учнівських місць, дитячих дошкільних установ на 4,835 місць, лікарень, родильних будинків та інших медичних установ на 1,445 ліжок. У Львові у цей період нараховувалося 10 вузів та 26 середніх спеціальних закладів, 25 науково–дослідних та проектних інститутів, 70 тисяч студентів. До послуг міщан – п’ять театрів, філармонія, 10 музеїв, 40 бібліотек, широка мережа кінотеатрів, клубів, лікарень тощо [4, с. 4].

Чимало уваги чиновники приділяли будівництву шкіл, про що уже зазначалося. Наприкінці вулиці Маяковського біля лісопарку “Погулянка” було вирішено збудувати обласний Будинок піонерів [4, с. 4]. На вул. Коперника між Будинком урочистих подій і Картинною галереєю розпочато спорудження Виставкового залу Спілки художників. Колектив Львівського філіалу “Діпроміст” розпочав реконструкцію телецентру, біля якого передбачалося спорудити Будинок радіо [4, с. 4].

У формуванні зовнішнього простору міста велике значення мало його архітектурно–художнє оформлення. У місті з’явилися низка цікавих закладів ресторанного характеру. “Приємно зайти в бар “Біля самовара”. Радує око саме приміщення, його оформлення, не кажучи вже про ароматний чай з варенням, медом, лимоном. А до чаю – булочки, пряники, тістечка тощо”, – із захопленням відзначали журналісти [8, с. 4].

Бар “Біля самовара” відкрив трест їдальень № 1, йому ж належала більшість функціонуючих у Львові тематичних закладів. Проте, як показали перевірки, в їх роботі існувало чимало істотних недоліків. Для прикладу: два кафе “Червона гвоздика” і “Юність”, які належали їдальні №18 і розташовувалися майже поруч на проспекті Ленінського комсомолу, “закривалися на обідню перерву в один і той же час” [8, с. 4].

Відзначимо й інші тематичні заклади харчування – бари “Вечірній Львів”, “Медівня”, “На Ринку”, ресторан “Берізка”, кафе “Під левом”, “Вісла”, “Верховина” тощо. Прикладом вдалого поєднання інтер’єру та обслуговування стали магазини і кафе (“Електрон”, “Елегант”, “Старий Львів” та ін.). Водночас можемо констатувати вагомні недоліки, які стосувалися: інтер’єру і музичного супроводу, зовнішнього

оформлення приміщень і асортименту та бракеражу страв, вентиляції і забезпечення фірмовим одягом обслуговуючого персоналу. “І, звичайно, – констатували журналісти, – слушно і різко говорилося про факти обрахунку, недоважування, інші грубі порушення правил радянської торгівлі” [8, с. 4].

Чимало коштів було вкладено у розвиток окремих районів міста. Передусім виокремимо південного житлового масив. Зокрема на території колишнього стадіону “Динамо” було споруджено 14–поверховий адміністративний будинок “оригінальної конструкції”, в якому мав розміститися обласний комітет партії і облвиконком. Неподалік заплановано збудувати театр Радянської Армії і Палац культури. У 1980 р. будівельники розпочали зводити комплекс приміщень для Інституту суспільних наук АН УРСР (сьогодні – Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України). Тривало проектування й інших об’єктів цього району, “головна магістраль якого – широка сучасна вулиця Стрийська у недалекому майбутньому” мала стати “місцем, де відбуватимуться військові паради і урочисті демонстрації трудящих” [4, с. 4].

Один з під центрів південного житлового району проектувалося закласти на початку вулиці Боженка. Частинною коля мала зв’язати його з старовинною вулицею Львова. Жителі вулиць Артема, Боженка, Наукової та ін., відзначали комуністи, “матимуть змогу в такий надійний спосіб, яким буде підземний трамвай, швидко доїхати до центру, а мешканці інших районів одержать можливість відвідати у Південному районі Палац культури автобусобудівників, новий кінотеатр з двома залами для глядачів, зробити покупку в ЦУМі або ж замовлення у Будинку побуту. Любителі водних видів спорту побачать захоплюючі поєдинки спортсменів у плавальному басейні, будівництво якого розпочалося у цей же період”. Для “гостей” Львова було передбачено також збудувати готель “Супутник” [4, с. 4].

Активно зводилися заклади культурно–побутової сфери у Шевченківському районі. “Виросли” житлові масиви й в Червоноармійському районі [9, с. 2]. Незмінним атрибутом районів стали елементи наочної агітації (Дошки пошани Радянського, Ленінського і Червоноармійського районів), реконструйовані сквери (на вул. Зеленої, Миру, Алтайській та ін.) [10, с. 2]. Обладнано або реконструйовано чимало вулиць, в тому числі Біломорську, Кривчицьку, Пекарську [11, с. 2].

Сучасники відзначають значне оновлення іншого мікрорайону – Сихова. “Добре автобусне, тролейбусне сполучення. Їдуть сюди на роботу з центру Львова, з Бібрки, Ходорова..., – йдеться у повідомленні місцевих газет. – Хто на завод фрезерних верстатів, на домобудівний чи меблевий комбінати, хто на “Іскру”. Всім знаходиться діло. На автобусній станції на стовпах і вітринах оголошення – запрошення на роботу... Людно стало у Сихові. І будуються на підприємствах мікрорайону нові їдальні, відкриваються нові торговельні точки” [12, с. 4].

Загалом тільки у дев’ятій п’ятирічці в області збудовано великі склади, рекламний комбінат, криті ринки, картопле–овочесховища, здано в експлуатацію 470 магазинів, 456 підприємств громадського харчування майже на 4 тисячі місць. Поліпшилось

технічне оснащення торговельних підприємств. Продовжувалася спеціалізація роздрібної мережі, впровадження нових форм обслуговування. Роздрібний товарооборот досягнув 1800 мільйонів крб. [13, с. 1].

За роки десятиї п'ятирічки у Львові побудовано шкіл на 11700 учнівських місць, дитячих дошкільних закладів на 6840 місць, лікарень на 860 ліжок, поліклінік на 5410 відвідувань, два кінотеатри, палац молоді "Романтик", централізовану бібліотеку. Відкрито магазинів торговою площею 10,2 тисячі квадратних метрів, підприємств громадського харчування на 12,4 тисячі посадочних місць, підприємств побуту на 366 робочих місць [3, с. 3]. У місті продовжувалося будівництво автовокзалу, автопарку [3, с. 3].

Відбулися позитивні зміни у ставленні будівельників до об'єктів соціально-побутової сфери. Зокрема при спорудженні Сихівського масиву (Ленінський район) здача в експлуатацію шкіл і дошкільних закладів випереджала заселення квартир. Було здано в експлуатацію побутові містечка та гуртожитки для робітників – будівельників, що споруджували південний масив.

Питання поліпшення обслуговування населення області неодноразово розглядалися на сесіях районних, міських і обласної ради народних депутатів [14, с. 1]. Враховуючи надзвичайну важливість цього завдання, квітневий (1979 р.) Пленум ЦК Компартії України розглянув питання про хід виконання рішень XXV з'їзду КПРС і XXV з'їзду Компартії України щодо поліпшення торговельного, комунально-побутового та соціально-культурного обслуговування населення республіки [14, с. 1].

Таким чином, у 1960–1980-х рр. у Львові було споруджено низку закладів соціально-культурного профілю. Їх спорудження відбувалося, з одного боку, під тиском громадськості, яка була незадоволена повільною розбудовою закладів побутового обслуговування, а з іншого – під впливом ухвал центральних органів влади, які стимулювали розвиток соціально-культурної сфери.

Список використаних джерел

1. Стойко С. Зелений вартовий / С. Стойко // Львовская правда. – 1979. – 6 травня. – С. 3.
2. Романюк П. Серце старого Львова / П. Романюк // Вільна Україна. – 1978. – 12 липня. – С. 4.
3. Широки перспективи розвитку // Вільна Україна. – 1979. – 23 грудня. – С. 3.
4. Руденко А. Молодість древнього Львова / А. Руденко // Львовская правда. – 1978. – 9 грудня. – С. 4.
5. Руками трудовими // Вільна Україна. – 1984. – 3 січня. – С. 2.
6. Гук П. Подарунок львів'янам / П. Гук // Вільна Україна. – 1970. – 14 липня. – С. 2.
7. Богомазов А. Профспілки і відпочинок трудящих / А. Богомазов // Вільна Україна. – 1971. – 20 липня. – С. 2.
8. Альберт Д. Чим приваблює кафе? / Д. Альберт // Львовская правда. – 1979. – 15 березня. – С. 4.
9. Теплов А. Рідне місто моє / А. Теплов // Вільна Україна. – 1979. – 13 листопада. – С. 2.
10. Грані забудови Львова // Вільна Україна. – 1976. – 18 вересня. – С. 2.
11. Місто – трудівник. Щастя оновлення // Будівельник. – 1979. – 25 лютого. – С. 2.
12. На Сихівській околиці // Львовская правда. – 1979. – 4 січня. – С. 4.

13. Поліпшувати соціально-культурне та побутове обслуговування населення // Вільна Україна. – 1976. – 28 квітня. – С. 1.

14. Про побут турбуватися спільно // Вільна Україна. – 1980. – 13 червня. – С. 1.

References

1. Stojko S. Zelenyj vartovij / S. Stojko // L'vovskaja pravda. – 1979. – 6 travnja. – S. 3.
2. Romanjuk P. Serce starogo L'vova / P. Romanjuk // Vil'na Ukrai'na. – 1978. – 12 lypnja. – S. 4.
3. Shyroki perspektivy rozvytku // Vil'na Ukrai'na. – 1979. – 23 grudnja. – S. 3.
4. Rudenko A. Molodist' drevn'ogo L'vova / A. Rudenko // L'vovskaja pravda. – 1978. – 9 grudnja. – S. 4.
5. Rukamy trudovymy // Vil'na Ukrai'na. – 1984. – 3 sichnja. – S. 2.
6. Guk P. Podarunok l'viv'janam / P. Guk // Vil'na Ukrai'na. – 1970. – 14 lypnja. – S. 2.
7. Bogomazov A. Profspilky i vidpochynok trudjashyh / A. Bogomazov // Vil'na Ukrai'na. – 1971. – 20 lypnja. – S. 2.
8. Al'bert D. Chym pryvabluje kafe? / D. Al'bert // L'vovskaja pravda. – 1979. – 15 bereznja. – S. 4.
9. Teplov A. Ridne misto moje / A. Teplov // Vil'na Ukrai'na. – 1979. – 13 lystopada. – S. 2.
10. Grani zabudovy L'vova // Vil'na Ukrai'na. – 1976. – 18 veresnja. – S. 2.
11. Misto – trudivnyk. Shhastja onovlennja // Budivel'nyk. – 1979. – 25 ljutogo. – S. 2.
12. Na Syhivs'kij okolyci // L'vovskaja pravda. – 1979. – 4 sichnja. – S. 4.
13. Polipshuvaty social'no-kul'turne ta pobutove obslugovuvannja naseleennja // Vil'na Ukrai'na. – 1976. – 28 kvitnja. – S. 1.
14. Pro pobut turbuvatysja spil'no // Vil'na Ukrai'na. – 1980. – 13 chervnja. – S. 1.

Jaremchuk Yu. M., competitor research Center of the Ukrainian-Polish relations Institute of Ukrainian them I. Kripyakevicha NAS of Ukraine (Ukraine, Lviv), oleg-muravskiy@ukr.net

Sociocultural space of Lviv in 1960–1980-th: reasons of transformation, forming

The analysed are feature of forming of sociocultural space of Lviv it is Marked in the second half of XX of century, that at forming of external space of city has a large value him architectonically-artistic registration. Exactly in 1960–1980-th in Lviv new housing arrays "grew" with the objects of the different sociocultural setting are hospitals, schools, kindergartens, cinemas, shops, restaurants, theatres, higher educational establishments, sanatorium-resort complexes of all-union and republican value and others like that. The improvement of the technical rigging of trade enterprises, deepening of specialization of retail network, introduction of new forms of service is marked. It is marked defects in organization of work of these establishments and establishments, miscalculations of central and local government bodies in their spatial accommodated, volumes of capital investments in building of objects culture and way of life.

Keywords: municipal environment, establishments of the sociocultural setting, urbanization.

Яремчук Ю. М., соискатель, Центр исследования украинско-польских отношений Института украинологии им. И. Крипякевича НАН Украины (Украина, Львов), oleg-muravskiy@ukr.net

Социально-культурное пространство Львова в 1960–1980-х гг.: причины трансформации, особенности формирования

Проанализированы особенности формирования социально-культурного пространства Львова во второй половине XX ст. Отмечено, что при формировании внешнего пространства города большое значение имеет его архитектурно-художественное оформление. Именно в 1960–1980-х гг. во Львове "выросли" новые жилищные массивы с объектами разного социального-бытового и социально-культурного назначения – больницы, школы, детсады, кинотеатры, магазины, рестораны, театры, высшие учебные заведения, санаторно-курортные комплексы всесоюзного и республиканского значения и тому подобное. Отмечено улучшение технической оснастки торговых предприятий, углубления специализации розничной сети, внедрения новых форм обслуживания. Отмечено недостатки в организации работы этих заведений и учреждений, просчетах центральных и местных органов власти в их пространственном размещении, объемах капиталовложений в строительство объектов культуры и быта.

Ключевые слова: городская среда, заведения социально-культурного назначения, урбанизация.

* * *